

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 17.9.2026
COM(2026) 472 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

energiatoetuste kohta ELis

Sissejuhatus

Energiatoetused on koormus riigi rahandusele ja kulu avaliku sektori eelarvele. Seega on oluline, et energiatoetusi kavandataks hästi ja kasutataks tulemuslikult kooskõlas ELi poliitikaeesmärkidega saavutada 2050. aastaks konkurentsivõimeline ja õiglane CO₂-neutraalne majandus ning tagada puhta energiaga varustatuse kindlus.

Käesolev aruanne 2024. aasta kohta on seitsmes aastaaruanne energiatoetuste ja fossiilkütuste toetuste järkjärgulisel kaotamisel tehtud edusammude kohta¹. See kinnitab, et võrreldes 2023. aastaga on 2022. aasta energiakriisist tingitud kõrgete energiahindadega võitlemiseks antavad ajutised toetused märkimisväärselt vähenenud, taastuenergia toetused hakanud taas kasvama, energiatõhususe ja taristuga seotud toetused suurenenud ning fossiilkütuste toetused üldiselt vähenenud². Liikmesriikide kulutused energiatoetustele, sealhulgas fossiilkütustega seotud kulutused, on 2022. aasta kriisile eelnenud olukorraga võrreldes siiski endiselt suured.

Selles aruandes esitatud andmed ei kajasta hiljutisemaid, 2025. ja 2026. aasta arengusuundi, sealhulgas meetmeid, mida liikmesriigid on võtnud Lähis-Ida konfliktile reageerimiseks.

Peamised järeldused

2024. aastal oli *energiatoetuste kogumaht* ELis rahalises väärtuses 340 miljardit eurot ehk veidi väiksem (–5 %) kui 2023. aastal (360 miljardit eurot) ja märkimisväärselt väiksem (–25 %) kui kriisi haripunktis 2022. aastal (457 miljardit eurot). Nende maht jäi siiski märkimisväärselt suuremaks varasemate aastate (2015–2019) keskmisest mahust (190 miljardit eurot).

Mittesihtotstarbelised energiatoetused, mida antakse sektoriüleselt kõigile lõppkasutajatele kõigi energiakandjate kasutamiseks, moodustasid energiatoetuste kogumahust endiselt suure osa ehk peaaegu poole (48 %) ja üle kahe korra suurema osa võrreldes varasemate aastate keskmisega (21 % aastatel 2015–2019).

Kõrgete energiahindade probleemi lahendamiseks võetud *ajutiste meetmete* rahaline maht vähenes 2024. aastal 2023. aastaga võrreldes 38 % (98 miljardile eurole) ja 2022. aastaga võrreldes (mil nende maht oli 219 miljardit eurot) rohkem kui poole võrra (–55 %), kuna liikmesriigid lõpetasid selliste toetusmeetmete rakendamise, kui energiahinnad pärast 2022. ja 2023. aasta ajaloolise tippaseme saavutamist taas langema hakkasid. Sellega ei täidetud siiski nõukogu seatud eesmärki kaotada 2024. aastaks energiakriisiga seotud toetused täielikult³.

Taastuenergia toetuste maht taastus 2024. aastal, jõudes 76 miljardi euro tasemele, mis ületab 2023. aasta taseme (55 miljardit eurot) 39 % võrra, kuid jääb samas ligikaudu 12 % võrra madalamaks ajavahemiku 2015–2021 keskmisest tasemest (87 miljardit eurot).

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määruse (EL) 2018/1999 (milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist) artikli 35 punkt n (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>).

² Andmete kogumisel ja analüüsimisel kasutatud metoodikat on kirjeldatud käesoleva aruande lisas.

³ Nõukogu 12. aprilli 2024. aasta soovitus euroala majanduspoliitika kohta (ST/6316/2024/INIT; ELT C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj>).

2024. aastal oli *fossiilkütuste toetuste* rahaline maht 97 miljardit eurot ehk oluliselt suurem kui ajavahemiku 2015–2019 keskmine maht 60 miljardit eurot⁴. Samas vähenes fossiilkütuste toetuste maht 2024. aastal paljude ajutiste kriisimeetmete järkjärgulise kaotamise tõttu 2023. aasta tasemega (121 miljardit eurot) võrreldes 20 % ja 2022. aasta tiip tasemega (168 miljardit eurot) võrreldes 42 %.

Energiatoetuste eesmärk oli endiselt toetada eelkõige energia tarbimist (milleks eraldati 2024. aastal 70 % energiatoetuste kogumahust ehk 238 miljardit eurot), aga mõneti ka energia tootmist (milleks eraldati 24 % ehk 82 miljardit eurot).

2024. aastal langes *keskkonnakahjulike toetuste* maht 26 % ehk 110 miljardi euro tasemele (moodustades 32 % toetuste kogumahust), samas kasvas *keskkonnale mittekahjulike energiatoetuste* maht 10 % ehk 230 miljardi euroni (moodustades 68 % toetuste kogumahust). Suurima osa *keskkonnakahjulikest toetustest* moodustasid *fossiilkütuste toetused* (89 miljardit eurot ehk 81 %)⁵.

*Liikmesriikide 2023. ja 2024. aastal esitatud järkjärgulise toetuste kaotamise kavade*⁶ kohaselt oli vähem kui poolte fossiilkütuste toetuste (39 % ehk 38 miljardit eurot) puhul toetuse andmine kavas lõpetada enne 2025. aastat ja 8 % (8 miljardit eurot) puhul lõpetada toetuse andmine aastavahemikul 2026–2030; ülejäänud 52 % (50 miljardit eurot) puhul ei ole toetuse andmise lõppkuupäeva määratud või siis on see määratud 2030. aasta järgsesse aega.

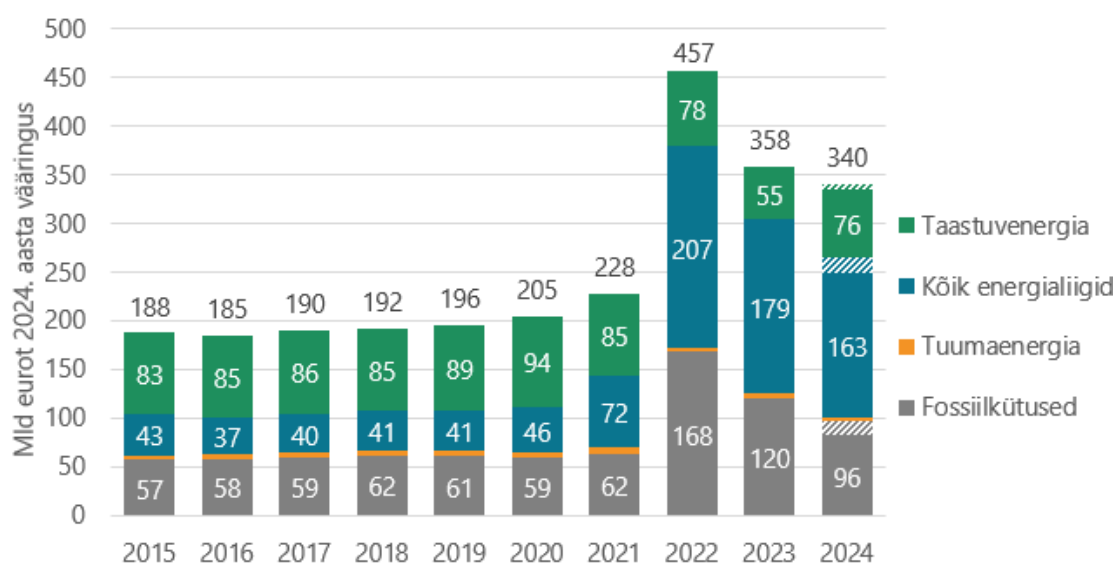
⁴ Need näitajad hõlmavad maksukulu (2024. aastal 43 miljardit eurot), mida ei saa riikide vahel otseselt võrrelda, ning riigi osaluse/kapitalisüstide meetmete kulu (2024. aastal 10 miljardit eurot), mille tähtsus on alates 2022. aasta energiakriisist suurenenud.

⁵ Keskkonnakahjulikuks ei liigitata näiteks järgmise toetamiseks antavaid toetusi: taastuvad energiaallikad, elektrifitseerimine ja energiasüsteemi ümberkujundamiseks tehtavad investeeringud, varustuskindlus või haavatavas olukorras tarbijate kaitse (isegi kui toetus antakse fossiilkütuste jaoks). Muud kui fossiilkütustega seotud keskkonnakahjulikud toetused on näiteks sellise vesiniku, soojuse ja elektriga seotud toetused, mida ei toodeta taastuvatest energiaallikatest, toetused, mis ei ole suunatud energiatõhususele, ning mittesihtotstarbelised toetused, mille puhul ei ole võimalik taastuenergia osakaalu kindlaks teha.

⁶ Kava kaotada järkjärguliselt fossiilkütuste toetused alates 2024. aastast.

Energiatoetuste suundumused ELis

2024. aastal **vähenes energiatoetuste kogumaht** rahalises väärtuses **EL 27-s** 5 % ehk 340 miljardile eurole (2023. aastal oli see olnud 358 miljardit eurot). Seega vähenes energiatoetuste koguväärtus teist aastat järjest ning jäi 25 % võrra alla tipptasemele, mis saavutati 2022. aastal, kui energiatoetuste koguväärtus oli 457 miljardit eurot⁷. See vähenemine kajastab mitme liikmesriigi otsust lõpetada ajutised meetmed, mille abil kaitstakse kodumajapidamisi ja majandustegevust energiahindade tõusu eest (joonis 1). Energiatoetuste koguväärtus oli siiski **märksa suurem kui varasemate aastate keskmine** (190 miljardit eurot aastatel 2015–2019).

Joonis 1. EL 27 energiatoetuste kogumaht energiaallikate kaupa

Allikas: Enerdata, Trinomics, 2025. NB! 2024. aasta hinnanguliste summade osa on viirutatud.

2024. aastal **vähenes fossiilkütuste toetuste maht** 2023. aasta mahuga võrreldes 20 % (120 miljardilt eurolt 96 miljardile eurole) ja 2022. aasta rekordtasemega (168 miljardit eurot) võrreldes 42 %. Nende toetuste maht jäi siiski 62 % võrra **suuremaks varasema** viie aasta **keskmisest mahust** (59 miljardit eurot aastatel 2015–2019).

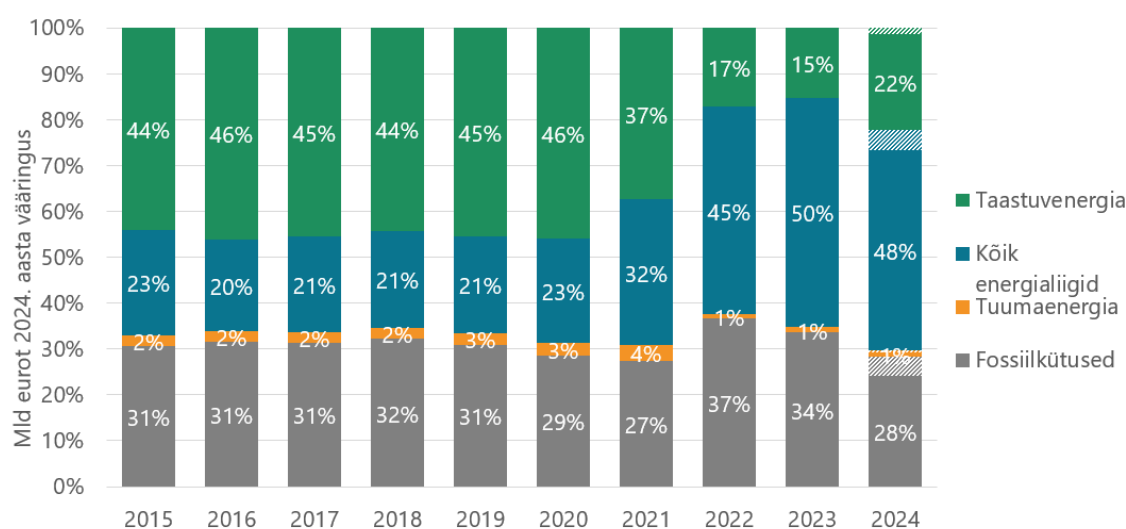
Taastuvenergia toetuste maht hakkas 2024. aastal **uuesti kasvama** ja küündis 76 miljardi euronile (+ 39 %). ELi programmide, eelkõige 27 kava „REPowerEU“ käsitlevat eripeatükki sisaldava taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamine on ajendanud liikmesriike kiirendama taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu. **Taastuvenergia toetuste maht** jäi siiski 12 % võrra **allapoole oma varasemate aastate keskmist taset** (86 miljardit eurot aastatel 2015–2019). Toetused suurenesid märkimisväärselt teatavate taastuvenergiakandjate puhul, kuid vähenesid samas oluliselt kõigi fossiilenergiakandjate puhul. **Vesinikutoetuste maht suurenes**

⁷ Kõik selle uuringu rahalised väärtused on esitatud eurodes ja 2024. aasta hindades. Varasemate väljaannete näitajaid on vastavalt inflatsioonile kohandatud.

2023. aastaga võrreldes **kolm korda** ja 2022. aastaga võrreldes neli korda ning **bioenergia toetuste maht oli peaaegu kaks korda suurem** kui 2023. aastal.

Kõige rohkem vähenesid **kivisõega seotud toetused** (–37 %), millele järgnesid **maagaasi** (–23 %) ja **naftaga** (–10 %) seotud toetused.

Mittesihtotstarbelised energiatoetused, millega eraldati rahalist toetust kõikide energialiikide või mitme eri energialiigiga seotud energiaallikatele (joonisel „kõik energialiigid“), moodustasid 2024. aastal **peaaegu poole (48 %) energiatoetuste kogumahust** (joonis 2). Kuigi mittesihtotstarbeliste toetuste osakaal eelmise aastaga võrreldes veidi vähenes (–2 protsendipunkti võrreldes 2023. aasta 50 %ga), jäi see siiski rohkem kui **kaks korda suuremaks varasemate aastate keskmisest** osakaalust (21 %), mis kajastab seda, et liikmesriigid andsid endiselt suures mahus ajutisi toetusi 2022. aasta kriisi mõju leevendamiseks, hõlmates nendega enamiku energiaallikatest, tarbijakategooriatest ja sektoritest.

Joonis 2. Peamised energiaallikad ja nende osakaal EL 27 energiatoetuste kogumahus

Allikas: Enerdata, Trinomics, 2025. NB! 2024. aasta hinnanguliste summade osa on viirutatud.

Konkreetselt fossiilkütuste jaoks antud toetuste maht moodustas 2024. aastal energiatoetuste kogumahust 28 % ehk väiksema osa kui 2023. ja 2022. aastal, mil need näitajad olid vastavalt 34 % ja 37 %; nende toetuste osakaal jäi alla ka varasemate aastate keskmisele osakaalule, mis oli 31 %. (joonis 3). **Taastuvate energiaallikate jaoks eraldati 2024. aastal 22 % energiatoetuste kogumahust** (ehk suurem osa kui 2023. ja 2022. aastal, mil need näitajad olid vastavalt 15 % ja 17 %), kuna turuhindade langemisega seoses suurenes vajadus dunaamilistest turupõhistest vahenditest antava rahalise toetuse järele.

Mis puudutab energiatoetuste andmise vahendeid, siis olid endiselt peamised **sissetuleku- ja hinnatoetuse** meetmed, mille maht moodustas 41,5 % toetuste kogumahust (joonis 3); neile järgnesid **otsesed rahaülekanded** (26,9 %) ja **maksumeetmed** (26 %)⁸.

⁸ RD&D – teadus-, arendus- ja tutvustamistegevus.

Toetuskategooria	Kõik energialiigid (sh elektrienergia)	Fossiilkütused	Tuumaenergia	Taastuvenergia	Kokku
Otsesed rahaülekanDED	18.2%	3.9%	0.4%	4.4%	26.9%
Maksukulutused	11.3%	12.5%	0.0%	2.2%	26.0%
Sissetuleku- ja hinnatoetused	16.9%	8.9%	0.3%	15.3%	41.5%
Toodete/teenuste allahindamine	0%	0.04%	0.00%	0%	0%
Teadus- ja arendustegevuse eelarve	1.6%	0.1%	0.5%	0.3%	2.5%
Muu	0.0%	3.0%	0.0%	0.0%	3.0%
Kokku	48%	28%	1%	22.2%	100%

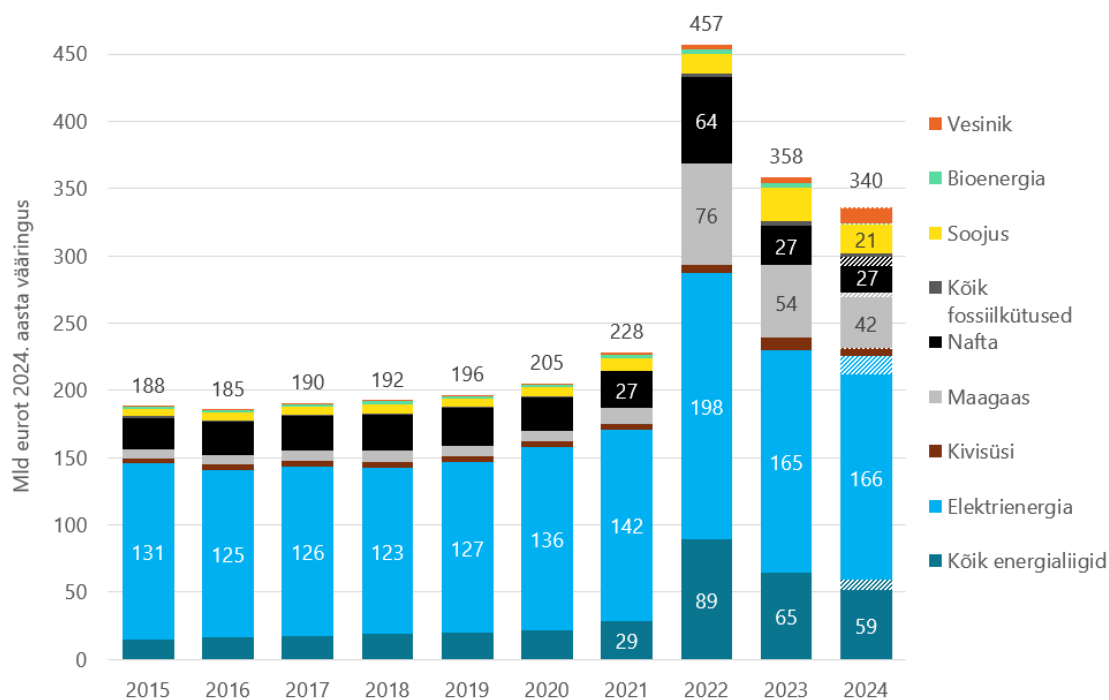
Joonis 3. Toetuste jaotus kategooriate kaupa (2024)

Allikas: Enerdata, Trinomics, 2025

Toetused energiakandjate kaupa

2024. aastal oli **enim toetatud energiakandja endiselt elekter**, mille toetuseks läks energiatoetuste kogumahust 166 miljardit eurot ehk peaaegu 45 %. Nende toetuste maht, mida kohaldati kõigi energialiikide suhtes, ning **maagaasitoetuste maht vähenesid** 2024. aastal vastavalt 59 miljardile⁹ ja 42 miljardile eurole (moodustades toetuste kogumahust vastavalt 17 % ja 12 %). **Naftatoetuste maht jäi** 2023. aastaga võrreldes **samaks** (st 27 miljardi euro ehk 8 % tasemele), **soojusenergia toetuste maht**, mis oli **2023. aastal kasvanud pea kaks korda**, aga **2024. aastal veidi vähenes**, langedes 21 miljardi euro tasemele (moodustades toetuste kogumahust 7 %). **Vesinikuga seotud toetuste** maht on alates 2022. aastast märkimisväärselt suurenenud ja 2024. aastal eraldati nende jaoks **rekordiline summa ehk 13,5 miljardit eurot** (toetuste kogusummast 3 %).

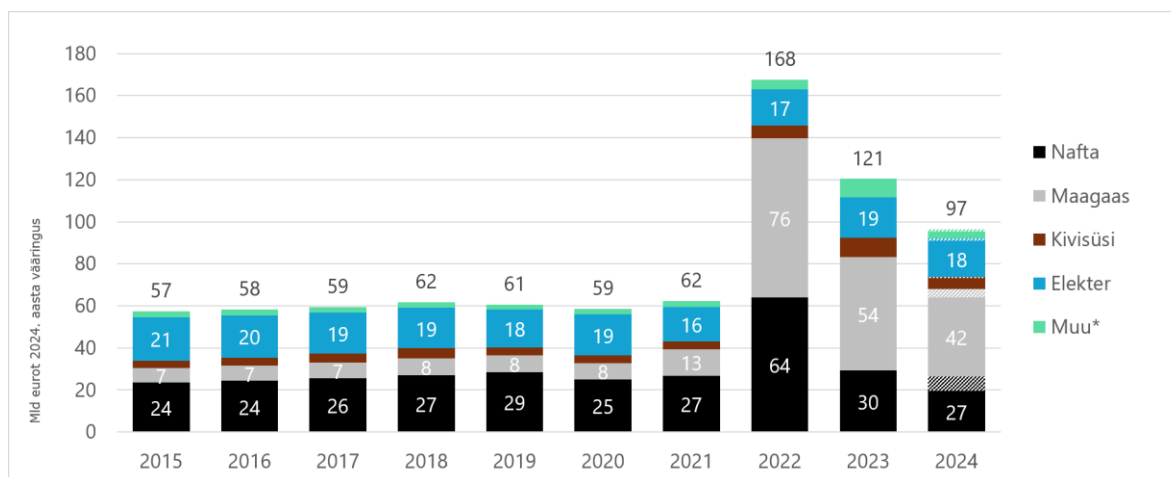
⁹ Kui võtta arvesse kõiki fossiilkütuseid, on see summa ja osakaal suurem.

Joonis 4. EL 27 energiatoetused peamiste energiakandjate kaupa aastatel 2015–2024 (miljardites eurodes 2024. aasta vääringus)

Allikas: Enerdata, 2025. 2024. aasta hinnanguliste summade osa on viirutatud.

Fossiilkütuste toetuste puhul jätkus langussuundumus (joonis 5), kuid nende **maht** oli **endiselt 64 % võrra suurem kui varasemate** ehk kriisile eelnenud **aastate keskmine maht** (60 miljardit eurot)¹⁰.

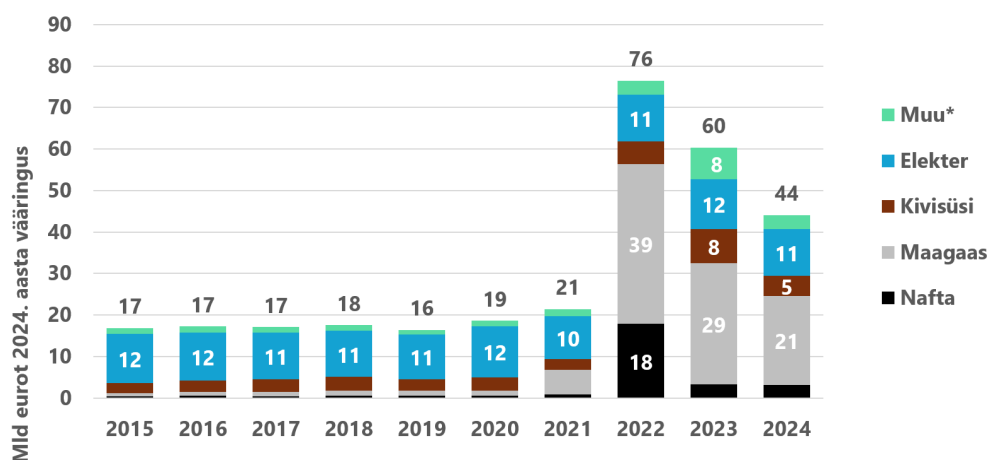

Joonis 5. Fossiilkütuste toetuste maht energiakandjate kaupa (miljardites eurodes 2024. aasta vääringus)

Allikas: Enerdata, Trinomics, 2024. * „Muu“ hõlmab kõikidele fossiilkütustele ja fossiilsetest allikatest saadavale soojusele suunatud toetusi. Joonisel esitatud andmed kajastavad ka maksukulu, mis ei ole riikide lõikes otseselt võrreldav.

¹⁰ Varasemate (kriisieelsete) aastate taseme puhul räägitakse aastate 2015–2019 keskmisest tasemest.

Fossiilkütuste toetuste maht ilma maksukulu (43 miljardit eurot) ning riigi osaluse ja kapitalisüstide (10 miljardit eurot) summat arvestamata oli 2024. aastal **44 miljardit eurot**, moodustades toetuste kogumahust 45 %.

Joonis 6. Fossiilkütuste toetuste maht (v.a maksukulu ja riigi osaluse/kapitalisüstide osa) energiaallikate kaupa (miljardites eurodes 2024. aasta vääringus)

Allikas: Enerdata, Trinomics, 2025. * „Muu“ hõlmab kõikidele fossiilkütustele ja fossiilsetest allikatest saadavale soojusele suunatud toetusi. Joonisel esitatud andmed kajastavad ka maksukulu, mis ei ole riikide lõikes otseselt võrreldav.

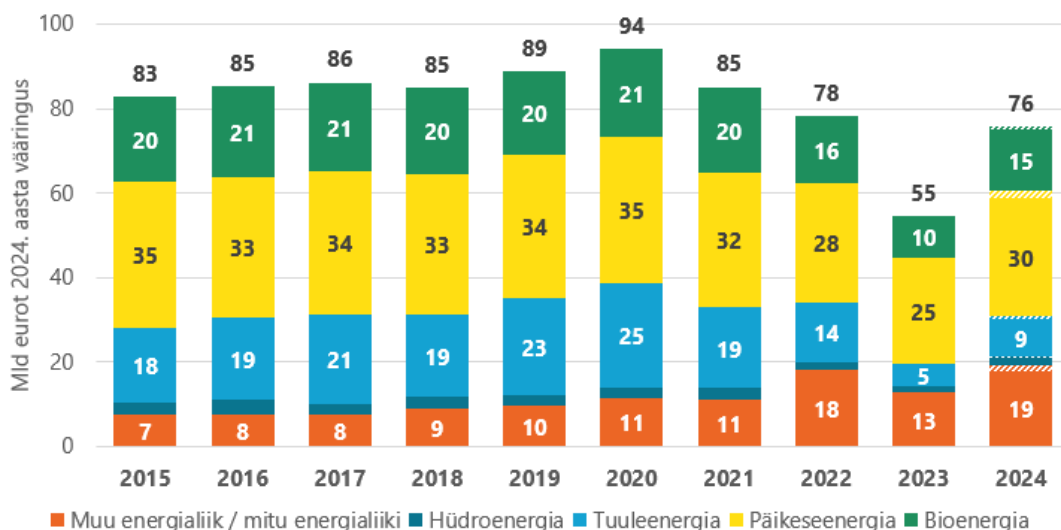
Energiaostuvõimetuse probleemi lahendamiseks antavate fossiilkütuste toetuste maht langes 2024. aastal 1,3 miljardi euro tasemele, kuid **ületas** endiselt **varasemate aastate¹¹ keskmist** taset, mis oli ligikaudu 980 miljonit eurot aastas.

Varustuskindluse suurendamiseks antavate fossiilkütuste toetuste maht, mis oli juba 2023. aastal langenud 15 miljardi euro tasemele, kahanes veelgi ja oli 2024. aastal 11 miljardit eurot. Sellele vaatamata **ületas** nende maht **oluliselt kriisieelset mahtu¹²**, mis oli ligikaudu 1 miljard eurot.

2024. aastal hakkas **taastuvenergiaallikate toetuste maht taas kasvama** ja jõudis 76 miljardi euro tasemele, suurenedes 39 % võrreldes 2023. aastaga, mil nende toetuste maht oli langenud madalaimale tasemele (55 miljardit eurot) alates 2015. aastast. Nende toetuste maht **jäi** siiski 12 % võrra **väiksemaks varasemate aastate** (2015–2019) **keskmisest** mahust, mis oli ligikaudu 86 miljardit eurot aastas.

¹¹ 2015–2019.

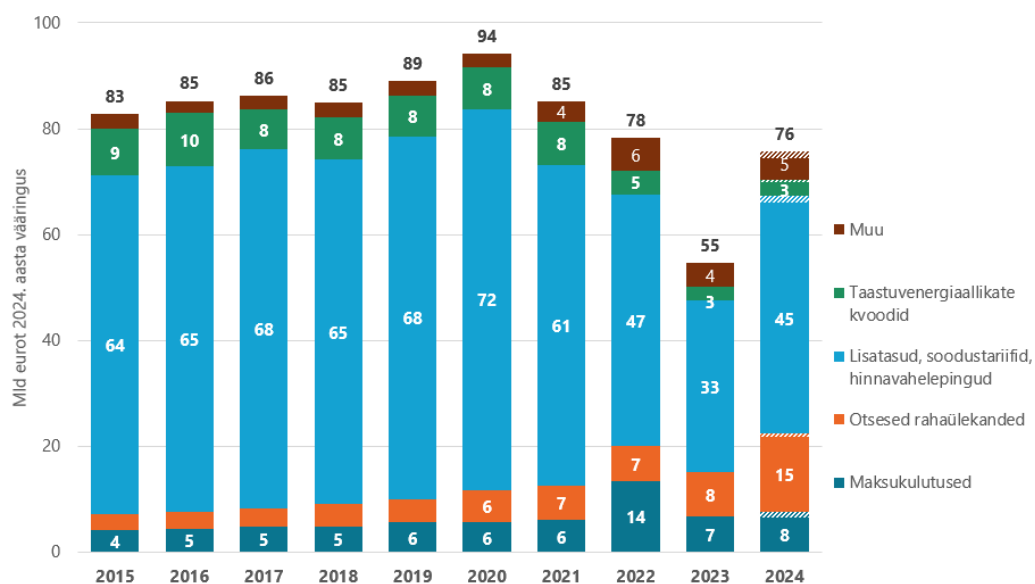
¹² Aastatel 2015–2017 püsisid vastavad aastased kulutused ligikaudu 300 miljoni euro tasemel. Aastatel 2018–2021 kasvasid need kulutused ligikaudu 1,1 miljardi euro tasemele.

Joonis 7. Taastuvenergiatoetuste maht tehnoloogiavaldkondade kaupa (miljardites eurodes 2024. aasta vääringus)

Allikas: Enerdata, 2025. NB! 2024. aasta hinnanguliste summade osa on tähistatud heleda värviga.

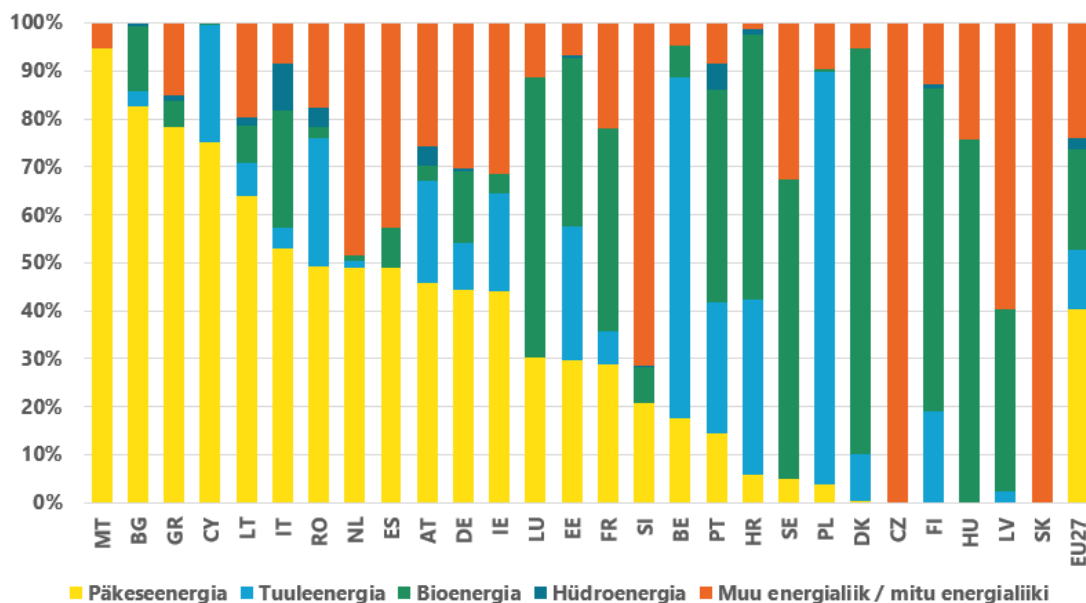
2024. aastal **suunati ülekaalukalt suurim osa taastuvenergiatoetuste kogumahust** (39 % ehk hinnanguliselt 30 miljardit eurot) **päikeseenergia valdkonda**, millele **järgnesid bioenergia** (20 % ehk hinnanguliselt 15 miljardit eurot) ja **tuuleenergia** (12 % ehk hinnanguliselt 9 miljardit eurot) **valdkond** (joonis 8). 2024. aastal **suurenes toetuste maht kõigi peamiste taastuvate energiaallikate valdkonnas**: tuuleenergia puhul 75 %, päikeseenergia puhul 19 % ja kõigi muude allikate (bioenergia, hüdروenergia, muu taastuvenergia liik / mitu taastuvenergia liiki) puhul kokku 51 %. Võrreldes varasema viie aasta (2015–2019) keskmise tasemega vähenes kõigi taastuvate energiaallikate toetuste maht 12 % (päikeseenergia) kuni 53 % (tuuleenergia), kui arvata välja mitme taastuvenergia liigi jaoks mõeldud toetused (+ 132 %).

Joonis 8. Taastuvenergiatoetuste maht vahendite kaupa (miljardites eurodes 2024. aasta vääringus)

Allikas: Enerdata, 2025. NB! 2024. aasta hinnanguliste summade osa on tähistatud heleda värviga.

Taastuvenergiatehnoloogia eri liike toetati liikmesriikide lõikes väga erinevas mahu, vastavalt liikmesriikide energiapoliitika prioriteetidele ja kohalikule taastuvate energiaallikate kasutamise potentsiaalile (joonis 10). Kui suurema päikesekiirguse tihedusega riikides, nagu Malta, Kreeka, Küpros, Itaalia ja Hispaania, suunati toetused eelkõige *päikeseenergia* valdkonda, siis suurema metsapindalaga riikides, nagu Horvaatia, Soome ja Rootsi, pigem *bioenergia* valdkonda. Poolas ja Belgias moodustasid taastuvenergia toetuste mahust olulise osa *tuuleenergia* (*meretuuleenergia*) valdkonnaga seotud toetused. Sellistes riikides nagu Saksamaa, Prantsusmaa, Slovakkia, Tšehhi, Sloveenia ja Läti eelistati teha kulutusi *tasakaalustatult ja tehnoloogianeutraalselt*, hõlmates eri liiki taastuvenergiaallikad.

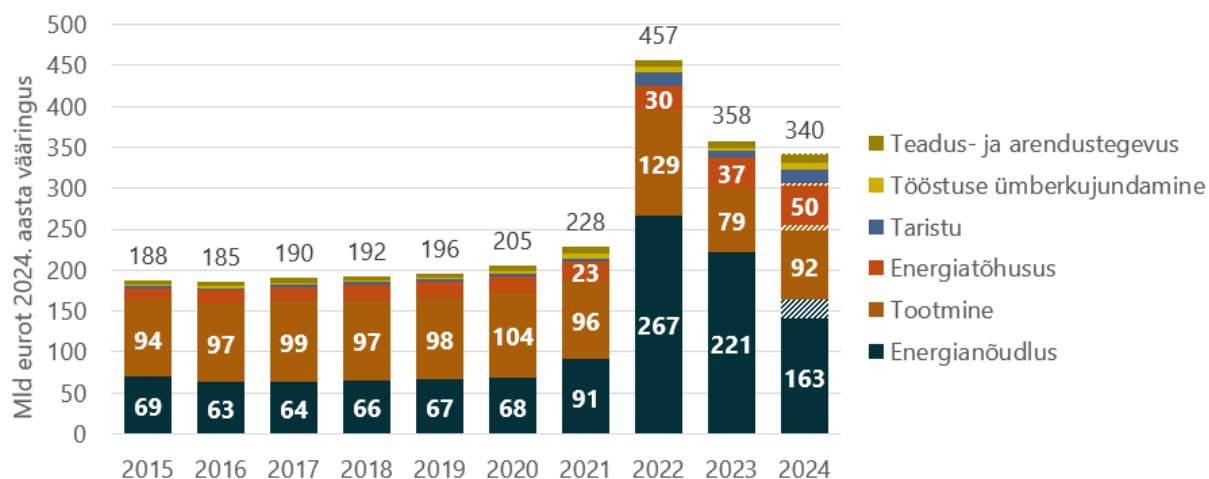

Joonis 9. Liikmesriikide taastuvenergiatoetuste jagunemine tehnoloogiavaldkondade kaupa (%)

Allikas: Enerdata, Trinomics, 2025

Toetused majanduseesmärkide kaupa

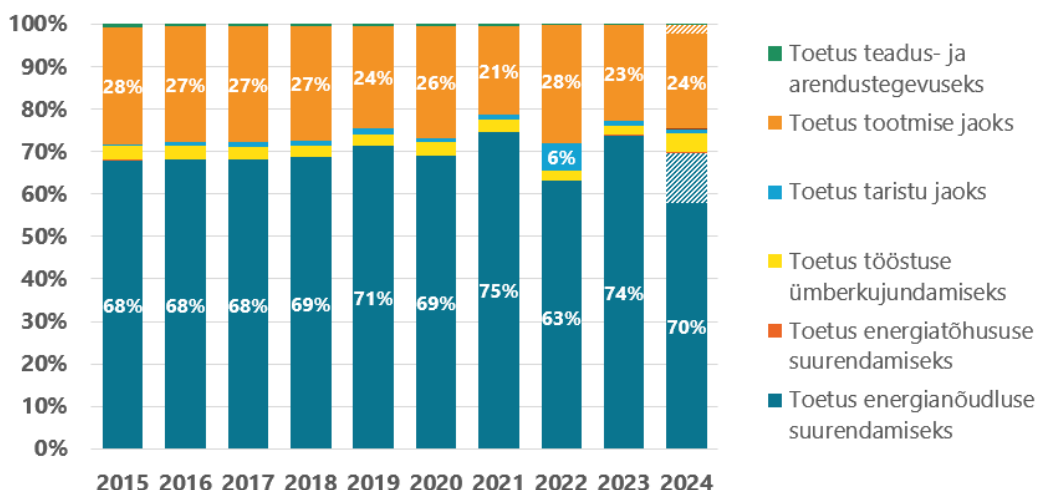
Alates 2021. aastast on peamised majanduslikul eesmärgil antavad toetused olnud **energianõudlust soodustavad toetused**, mille maht oli 2024. aastal 163 miljardit eurot (moodustades 48 % toetuste kogumahust). Selliste toetuste eesmärk on vähendada energiatarbimise kulusid näiteks energiatoodete suhtes madalamate maksumäärade kohaldamise või otsese hinnatoetuse andmise abil.

Joonis 10. Energiatoetuste maht majanduseesmärkide kaupa (miljardites eurodes 2024. aasta väärings)

Allikas: Enerdata, Trinomics, 2025. NB! 2024. aasta hinnanguliste summade osa on viirutatud.

Energianõudlust soodustavad fossiilkütuste toetused moodustasid aastatel 2015–2024 fossiilkütuste toetuste kogumahust 63–75 % (joonis 11).

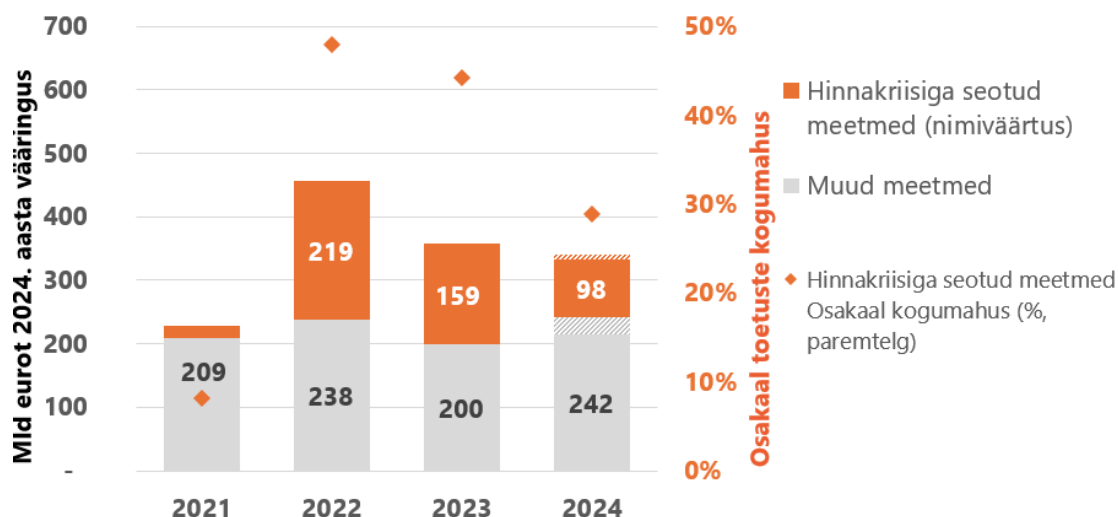

Joonis 11. EL 27 fossiilkütuste toetused eesmärkide kaupa

Allikas: Enerdata, Trinomics, 2025. NB! 2023. aasta hinnanguliste summade osa on viirutatud.

2022. aasta energiakriisiga seotud toetused

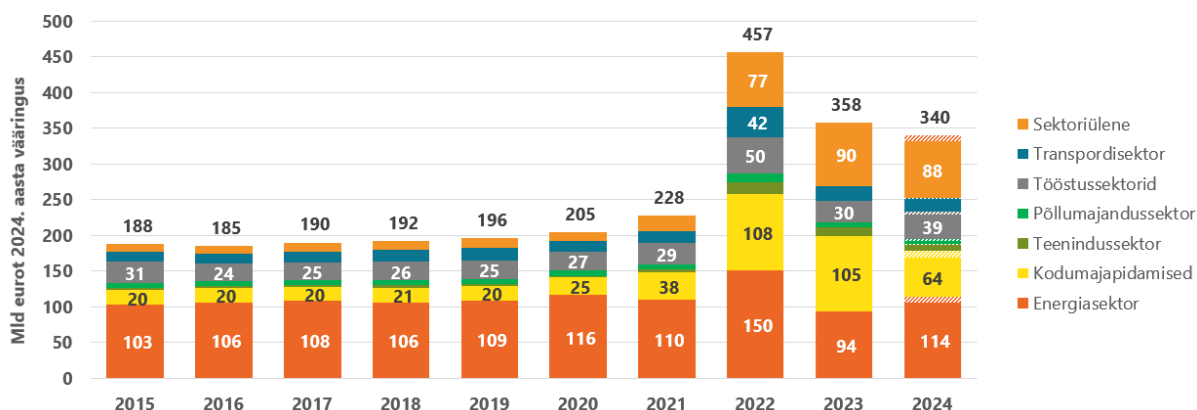
Energiahindade tõus, mille tõi kaasa majanduse lühiajaline taastumine pärast COVID-19 pandeemiat 2021. aastal, ning energiakriis, mille põhjustas Venemaa täiemahuline sissetung Ukrainasse 2022. aastal, sundis komisjoni ja liikmesriike meetmeid võtma. Lisaks ELi tasandi poliitikameetmete rakendamisele võeti igas liikmesriigis vastu riiklikud erimeetmed, et kaitsta oma kodanikke ja majandust energiahindade tõusu ja hinnavolatiilsuse mõju eest. Pärast seda, kui hinnad hakkasid 2023. ja 2024. aastal uuesti langema, on kriisitoetuste maht märkimisväärselt vähenenud (98 miljardi euro tasemele ehk –38 %) ning enamik kriisimeetmetest on nüüdseks järk-järgult kaotatud.

Joonis 12. Struktuursed ja energiakriisiga seotud toetusmeetmed; kriisitoetuste osakaal energiatoetuste kogumahus
Allikas: Enerdata, Trinomics, 2025

Toetused majandussektorite kaupa

2024. aastal kujunes **energiatööstusest** valdkond, millesse suunati **kõige rohkem** ehk 114 miljardi euro väärtuses **sihtotstarbelisi toetusi** (33 % kogumahust); järgmise valdkonnana tulid **kodumajapidamised** (64 miljardit eurot ehk 19 %) (joonis 15). Alates 2021. aastast on **hüppeliselt suurenenud nende toetuste maht, mis on suunatud korraga mitmele valdkonnale või siis pole suunatud ühelegi konkreetsele valdkonnale** (st valdkonnaülesed toetused); 2024. aastal küündis selliste toetuste maht 88 miljardi euron (moodustades 26 % toetuste kogumahust). Toetuste maht oli väiksem tööstussektorite¹³ ja transpordisektori puhul – vastavalt 40 miljardit eurot (12 % kogumahust) ja 19 miljardit eurot (6 % kogumahust) – ning kõige väiksem teenindussektori¹⁴ ja põllumajandussektori puhul – vastavalt 9 miljardit eurot (3 % kogumahust) ja 7 miljardit eurot (2 % kogumahust).

Joonis 13. Energiatoetuste maht majandussektorite kaupa (miljardites eurodes 2024. aasta vääringus)

Allikas: Enerdata, 2025. NB! 2024. aasta hinnanguliste summade osa on tähistatud heleda värviga.

¹³ Tööstussektori puhul on hõlmatud töötlev tööstus, mäetööstus ja ehitus.

¹⁴ Teenindussektori puhul on hõlmatud nii avaliku kui ka erasektori teenused.

Toetused keskkonnamõju järgi

Käesoleva aruande eesmärk on ka anda põhjalik hinnang energiatoetuste keskkonnamõjule ELis. Sellega seoses lähtutakse järgmisest määratlusest.

Energiatoetused on keskkonnakahjulikud, kui nendest tulenev hinna või kulude vähenemine stimuleerib märkimisväärselt suurema negatiivse keskkonnamõjuga energiaallikate pakkumise ja/või kasutamise jätkamist või suurendamist¹⁵.

Enamik 2024. aasta **energiatoetustest** (väärtuses 230 miljardit eurot, mis moodustab toetuste kogumahust 68 %) liigitati **keskkonnale mittekahjulikeks energiatoetusteks**. **Keskkonnakahjulike energiatoetuste** rahaline **maht** oli hinnanguliselt **110 miljardit eurot** (mis moodustas 32 % toetuste kogumahust)¹⁶ (joonis 14). *Keskkonnale mittekahjulike* energiatoetuste osakaal kasvas 2024. aastal 2023. aastaga võrreldes 10 %. Samal ajal vähenes keskkonnakahjulike energiatoetuste osakaal 2024. aastal 2023. aastaga võrreldes 26 %, st kiiremini kui energiatoetuste kogumaht, mis vähenes 2024. aastal 2023. aastaga võrreldes 5 %.

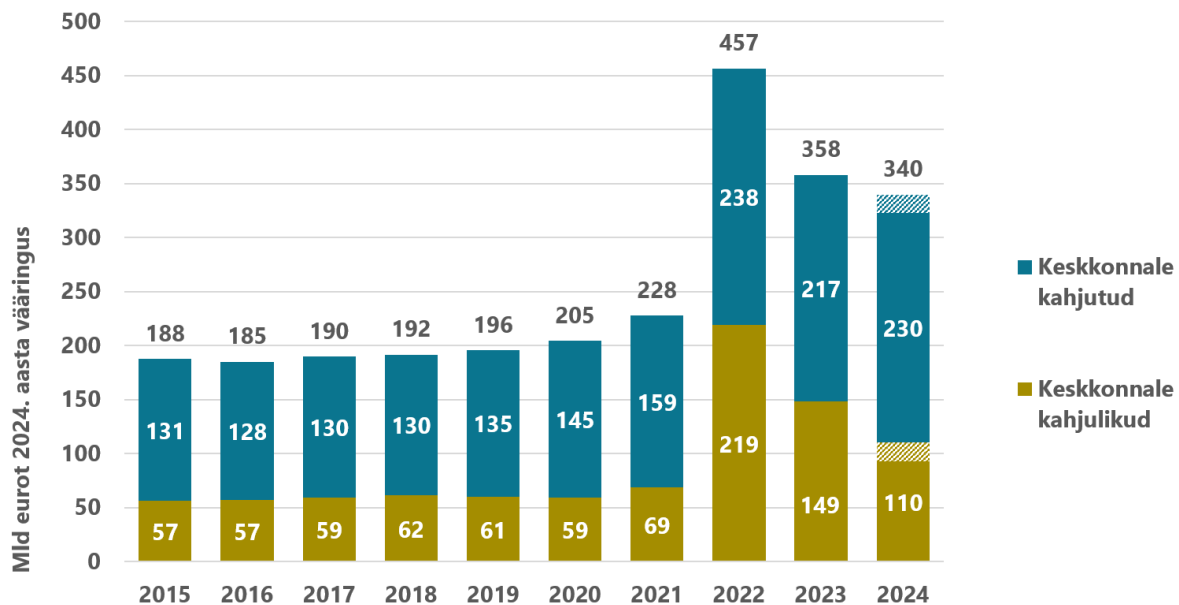
Suurim osa keskkonnakahjulikest energiatoetustest (81 %, 89 miljardit eurot) anti fossiilkütuste valdkonnale, millele järgnesid toetused kategooriale „kõik energialiigid“ (15 %)¹⁷; samal ajal eraldati elektrienergia jaoks 3 % ja soojusenergia tootmiseks alla 1 % toetuste mahust¹⁸.

¹⁵ Mõiste „märkimisväärselt suurem negatiivne keskkonnamõju“ on kooskõlas ELi taksonoomiamäärusega ja kohandatud energiasektorile, keskendudes kõnealuse määruse kahele kliimaga seotud keskkonnaeesmärgile, nimelt i) kliimamuutuste leevendamisele ja ii) kliimamuutustega kohanemisele. Taustauuringus keskenduti energiatoetustele, kuid energiatoetuste keskkonnamõju kõigi kuue keskkonnaeesmärgi suhtes hindamist ei peetud võimalikuks, kuna see eeldaks juhtumipõhist analüüsi.

¹⁶ Sellest 17 miljardit eurot on 2023. aasta andmetel põhinev hinnanguline summa.

¹⁷ Kui energiatoetused ei olnud suunatud ühelegi konkreetsele energiakandjale (see tähendab kuulusid kategooriasse „kõik energialiigid“), tehti keskkonnakahjulike toetuste osa kindlaks, kasutades fossiilkütuste osakaalu asjaomase liikmesriigi energiaallikate jaotuses (väljendatud protsendina), tuginedes Eurostati 2022. aasta andmetele (andmekogum [\[nrg_bal_cl\]](#)).

¹⁸ Valdav osa elektrienergia toetustest loetakse kahjutuks. Erandiks on toetused, mis on selgelt seotud fossiilset päritolu kütustest toodetud elektrienergiaga.

Joonis 14. Energiatoetuste maht keskkonnamõju järgi (miljardites eurodes 2024. aasta vääringus)

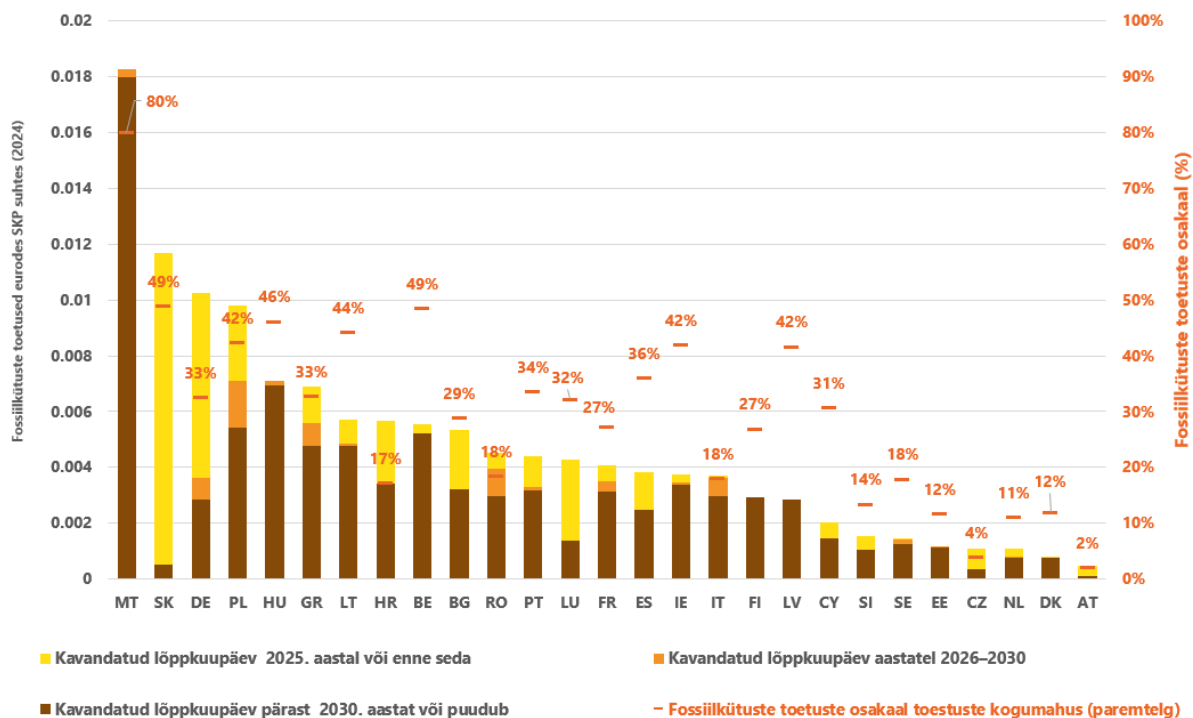
Allikas: Enerdata, Trinomics, 2025. NB! 2024. aasta hinnanguliste summade osa on viirutatud.

Fossiilkütuste toetusi käsitlevad riiklikud kavad

2024. aastal oli fossiilkütuste toetuste¹⁹ rahaline maht EL 27 peale kokku 97 miljardit eurot ja moodustas 0,5 % ELi SKPst. Neist toetustest 39 % (mahus 38 miljardit eurot) puhul on toetuse andmise lõppkuupäev kavandatud aastasse 2025 ja 8 % (8 miljardit eurot) puhul aastavahemikku 2026–2030; ülejäänud 52 % (50 miljardit eurot) puhul ei ole toetuse andmise lõppkuupäeva määratud või siis on see määratud 2030. aasta järgsesse aega (joonis 15)²⁰.

¹⁹ Sealhulgas toetusi, mille kohta andmed puudusid ja mille hinnanguline maht oli 2023. aasta näitajate põhjal 3 miljardit eurot.

²⁰ Analüüs põhineb 2025. aasta riiklike energia- ja kliimaalaste eduaruannete VIII ja XV lisal ning avalikult kättesaadavatel ajakohastatud andmetel või teadetel.

Joonis 15. Fossiilkütuste toetuste osakaal SKP ühiku kohta lõppkuupäeva seisuga ja fossiilkütuste toetuste osakaal energiatoetuste kogumahus

Allikas: Enerdata, Trinomics, 2025

Peaaegu kõik ELi liikmesriigid kavatsevad fossiilkütustest loobuda. Samas on ainult kaheksa liikmesriiki²¹ väljendanud kavatsust fossiilkütuste toetused järk-järgult täielikult oma majandusest kaotada või hakanud seda kavandama²². Konkreetsed lõppkuupäevad, poliitikasuunad ja meetmed on endiselt määramata, nagu kinnitab liikmesriikide viimastel, 2025. aasta riiklikel energia- ja kliimaalastel eduaruannetel²³ põhinev komisjoni analüüs.

Järeldused

2024. aastal vähenes energiatoetuste, sealhulgas fossiilkütustega seotud toetuste maht 2023. aastaga võrreldes vaid vähesel määral, kuid see jäi märkimisväärselt allapoole 2022. aasta ehk energiakriisi haripunkti tasemest. Toetuste maht oli varasemate aastatega võrreldes siiski endiselt suur.

Taastuenergiaallikatega seotud toetuste osakaal toetuste kogumahus suurenes, kuid jäi märkimisväärselt alla varasemate aastate keskmisele tasemele, mis osutab sellele, et taastuenergiaallikate konkurentsivõime suureneb. Lisaks vähenes 2022. aasta kriisiga toimetulekuks antavate ajutiste toetuste maht ja poolte fossiilkütustega seotud toetuste andmise lõppkuupäev oli kavandatud aastasse 2025 või nende andmine oli kavas lõpetada 2030. aastaks. Transpordi- ja naftatoetuste maht hakkas 2024. aastal taas vähenema ja langes peaaegu samale

²¹ Belgia, Itaalia, Leedu, Luksemburg, Läti, Portugal, Prantsusmaa ja Saksamaa.

²² Komisjoni rakendusmääruse (EL) 2022/2299 kohaselt peavad liikmesriigid esitama iga kahe aasta järel lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade rakendamisel tehtud edusammude kohta aruande riiklikes energia- ja kliimaalastes eduaruannetes. Riiklike energia- ja kliimaalaste eduaruannete esitamise tähtaeg oli 15. märts 2025.

²³ Kogu ELi hõlmav hinnang lõplikele ajakohastatud riiklikele energia- ja kliimakavadele „Liidu 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärkide saavutamine“, Brüssel, 27.5.2025, COM(2025) 274 final.

tasemele, nagu see oli olnud 2021. aastal. Keskkonnakahjuliku energia toetuste osakaal vähenes ja keskkonnale mittekahjuliku energia toetuste osakaal samal ajal suurenes.

Vaatamata mõnele positiivsele suundumusele, jäi fossiilkütuste toetuste maht märkimisväärselt suuremaks varasemate aastate keskmisest mahust²⁴ ning mittesihtotstarbeliste toetuste osakaal oli endiselt suur. Lisaks ei kasutatud energiatarbimise toetamiseks mõeldud fossiilkütuste toetusi, mille maht moodustab enamiku fossiilkütuste toetuste mahust, konkreetselt energiaostuvõimetuse, varustuskindluse või konkurentsivõimega seotud probleemide lahendamiseks.

Oluline on märkida, et 2024. aastal ei täheldatud edusamme seoses fossiilkütuste järkjärgulise kasutuselt kõrvaldamise riiklike kavadega. Fossiilkütuste toetuste järkjärgulise kaotamise kohustuse võtnud riikide arv oli 2023. aastaga võrreldes sama. Konkreetsed lõpptähtjad, poliitikasuunad ja meetmed olid kindlaks määramata ka nende liikmesriikide puhul, kes on võtnud kohustuse fossiilkütuste kasutamine järk-järgult lõpetada. Seega peavad liikmesriigid tegema selles valdkonnas veel palju täiendavaid jõupingutusi, et EL saaks saavutada oma poliitikaeesmärgi kaotada järk-järgult fossiilkütuste toetused ja muuta Euroopa 2050. aastaks kliimaneutraalseks.

Fossiilkütuste toetuste reformimine, vähendamine ja lõpuks nende kaotamine on seatud Euroopa Komisjoni prioriteediks kooskõlas Pariisi kokkuleppest, Euroopa kliimamäärusest ja kaheksandast keskkonnanalasest tegevusprogrammist tulenevate ELi kohustustega. President von der Leyen andis nii energeetika ja elamumajanduse volinikule kui ka kliima, nullnetoheite ja puhta majanduskasvu volinikule saadetud missioonikirjas neile volituse luua raamistik fossiilkütuste toetuste edasiseks vähendamiseks ja järkjärguliseks kaotamiseks²⁵.

Nagu on märgitud teatises „AccelerateEU“,²⁶ võib 2026. aasta konflikt Lähis-Idas nõuda täiendavaid õigeaegseid, sihipäraseid ja ajutisi meetmeid, et kaitsta kõige haavatavamas olukorras tarbijaid, kiirendada üleminekut puhtale energiale ja elektrifitseerimist ning kaitsta Euroopa tööstuse konkurentsivõimet. Lühiajalised toetusmeetmed ei tohi aga takistada saavutamast pikaajalist eesmärki kaotada järk-järgult fossiilkütuste toetused²⁷.

Sellest tulenevalt kavatseb komisjon võtta 2026. aasta lõpuks vastu ettepaneku energialiidu ja kliimameetmete juhtimise ajakohastamise kohta, mis käsitleb ka fossiilkütuste toetuste järkjärgulist kaotamist²⁸.

²⁴ 2015.–2019. aasta keskmine, st keskmine, mis kehtis enne COVID-19 pandeemiat ja Venemaa Ukraina-vastast agressioonisõda, mis mõjutasid energiahindu ebatüüpilisel viisil ja muutsid need seega analüüsi jaoks vähem representatiivseks.

²⁵ [Missioonikiri energeetika ja elamumajanduse volinik Dan Jørgensenile; eab354d1-64d2-450f-8ed4-eb3d42661974 en.](#)

²⁶ COM (2026) 370 final, 22.4.2026.

²⁷ Vt soovitusel teatises „2025. aasta Euroopa poolaasta kevadpakett“ (4.6.2025, COM(2025) 200 final).

²⁸ Euroopa Komisjoni 2026. aasta tööprogramm, I lisa „Uued algatused“, 8. algatus. [Komisjoni 2026. aasta tööprogramm – Euroopa Komisjon.](#)